

2019

M.A.

2nd Semester Examination

SANSKRIT

Paper : SAN-204 (CBCS)

Full Marks : 40

Time : 2 Hours

*The figures in the margin indicate full marks.
Candidates are required to give their answers
in their own words as far as practicable.
Illustrate the answers wherever necessary.*

(सर्वे प्रश्नाः संस्कृतेनैव समाधेयाः)

1. चत्वारः प्रश्नाः समाधेयाः 2×4=8

- बालगङ्गाधरमतानुसारं वेदस्य कालः कः ?
- गोपथब्राह्मणं कस्य वेदस्य ब्राह्मणम् ?
- रामायणस्य कति काण्डानि सन्ति ? कानि च तानि ?
- भासरचितस्य नाटकद्वयस्य नाम लिख्यताम् ?
- 'विना' इति अव्यययोगेन वाक्यमेकं रचयतु ।
- रिक्तस्थानं पूरयतु यथार्थपदेन :

बालकः (√गम्-लट्) ।

[Turn Over]

(g) रेखाङ्कितपदस्य कारकविभक्तिर्निर्णया - व्याघ्रः वने अस्ति।

(h) पठ्-धातोः लृटि उत्तमपुरुषैकवचने किं रूपम्?

2. प्रश्नचतुष्टयं समाधेयम् — 4×4=16

(a) टीका लेख्या - कठोपनिषद्।

(b) 'कल्पसूत्रम्' इत्यनेन किं बोध्यते?

(c) कालिदासस्य नाटकानां महाकाव्यानां च नामानि लिख्यन्ताम्।

(d) किम् आर्यभट्टस्य अवदानम्?

(e) नर-शब्दस्य प्रथमा-द्वितीययोः रूपाणि लिख्यन्ताम्।

(f) क्रीड्-धातोः लटि पुरुषत्रयाणाम् एकवचन-बहुवचनयोः रूपाणि कानि?

(g) संस्कृतेन देवनागर्या च अनूद्यताम् :

राम दशरथेर पुत्र। তিনি সীতা ও লক্ষ্মণের সহিত বনে গিয়েছিলেন। রাবণ সীতাকে হরণ করেন। তাই, পরবর্তী কালে राम ও রাবণের যুদ্ধ হয়।

(h) चतुर्णां सन्धिरूपं लिखत :

मधु + अरिः, रमा + ईशः, नर + इन्द्रः,

कृष्ण + एकत्वम्, नै + अकः,

विद्या + आलयः।

3. प्रश्नद्वयं समाधेयम् :

8×2=16

- (a) ऋग्वेदमाश्रित्य एको निबन्धो विरचनीयः।
 (b) महाभारतस्य कति पर्वाणि सन्ति? तेषां नामानि उल्लिख्य एकस्य पर्वणः विषयः संक्षेपेण लिख्यताम्।
 (c) किं नाम कारकम्? तत् कतिविधम्? कानि च तानि? प्रत्येकं कारकस्य एकैकमुदाहरणं दीयताम्।
 (d) सन्दर्भोऽयं पठित्वा प्रश्नानामुत्तरं प्रदेयम् —

अस्ति भागीरथीतीरे गृध्रकूटनाम्नि पर्वते महान् पर्कटीवृक्षः। तस्य कोटरे दैवदुर्विपाकात् गलितनखनयनो जरद्गवनामा गृध्रः प्रतिवसति। अथ कृपया तज्जीवनाय तद्वृक्षवासिनः पक्षिणः स्वाहारात् किञ्चित् किञ्चित् उद्धृत्य ददति। तेन असौ जीवति। शावकानां रक्षणं करोति। अथ दीर्घकर्णनामा मार्जारः कदाचित् पक्षिशावकान् भक्षयितुं तत्र आगतः।

- (i) पर्कटीवृक्षः कुत्र अस्ति?
 (ii) वृक्षस्य कोटरे कः प्रतिवसति?
 (iii) केन प्रकारेण गृध्रः जीवति?
 (iv) शावकान् भक्षयितुं कः आगतः?